

Jordi Colomer
Del 29 de gener al 19 d'abril de 2009

Centre d'Art la Panera
Pl. De la Panera, 2
25002 Lleida

www.lapanera.cat

Coproducció del Centre d'Art la Panera, Lleida i el Jeu de Paume, París.

L'exposició i el catàleg han rebut el suport de la Sociedad Estatal para la Acción Cultural Exterior (SEACEX) i del Ministeri d'Afers Extrangers i de Cooperació.

Amb el suport de l'Institut Ramon Llull, Barcelona.

PRESENTACIÓ

En moltes de les seves instal·lacions de vídeo, on l'arquitectura i la ciutat contemporània apareixen com una tela de fons fictícia, Jordi Colomer es demana per la manera com l'urbanisme influeix en el comportament humà i explora així l'omnipresència i els inconvenients de la modernitat en el paisatge urbà.

Amatent als aspectes sociològics, psicològics i filosòfics, però també a les equivocacions, les incongruències o les evidències massa oblidades d'allò quotidià, Jordi Colomer ens parla amb gran lucidesa crítica de les foteses de la vida, les grans interrogacions sobre la diferència i el malestar que la vida suscita o les relacions entre arquitectura i ciutat.

Aquesta exposició donarà molt espai a les seves instal·lacions, com *Anarchitekton* (2002-2004) i presentarà també obres recents: *En la Pampa* o la sèrie de fotografies *Pozo Almonte*.

Dates de l'exposició:

Del 21 d'octubre al 4 de gener del 2009 l'exposició es va poder visitar al Jeu de Paume de Paris.

Del 12 de maig al 5 de juliol de 2009 es podrà visitar al Laboratorio Arte Alameda, Mèxic.

OBRES EXPOSADES

1. Babelkamer (Chambre bavarde/Babble Room), 2007-2008

Instal·lació vídeo, 5 exemplars + 1 PA

2 x 95', en bucle, color, so

caravana (metall, fusta pintada en blanc i vermell, il·luminació amb neó) amb diversos objectes i dos monitors projectant "L'Aurora" (1927, 95', sense so) de F. W. Murnau dimensions variables

producció : BRXLBRAVO (Brussel·les), Jeu de Paume (Paris), Centre d'art La Panera (Lleida)

Cortesia de l'artista i de la galeria Michel Rein (Paris)

Som a Brussel·les, dins un centre comercial i a l'interior d'una petita cabina-roulotte; dues persones s'asseuen cara a cara, cada una sota un monitor que difon Aurora de Murnau (1927), la darrera mega-producció del cinema mut. Es tracta d'un dispositiu concebut per fomentar el diàleg (el subtítol és "Habitació xerraire"). Les dues persones –una francòfona i l'altra neerlandòfona–, que no es coneixen, es presten al joc de la conversa sense guió previ, tot mirant la pel·lícula, que serveix d'excusa. Detall molt important, s'expressen en llenguatge de signes, no pas l'anomenat "universal" –que té tan poca implantació com l'esperanto–, sinó cada una en la seva llengua. Tot i així, mitjançant els gestos, el diàleg continua a partir de les imatges de ficció mudes. Simultàniament, passant per la paraula, hi ha intèrprets que tradueixen i traductors que transcriuen. Acabem amb un text escrit, una pel·lícula subtitulada del diàleg, que es difon a les pantalles del centre comercial –és a la vegada una mena d'exegesi improvisada de la pel·lícula de Murnau. El que més m'interessava era la idea d'experimentar el directe televisiu de manera molt oberta. Novament, la paraula com una matèria expansible, transformable a partir dels diferents filtres. La singularitat dels gestos de cada parlant –que fan intervenir tot el cos– resultava finalment allò més potent en aquesta disposició ultra-artificiosa

2. Un crime , 2004

Vídeo i sala de projecció, màster HD-CAM vídeo,
4'40", sonora, edició de 5 exemplars i 1 PA.

Producció: Centre national des arts plastiques (Paris), Maravills (Barcelona)
Amb la col·laboració: Le Point du Jour (Cherbourg, França).

Col·lecció: Fonds national d'art contemporain (Paris)

Rodat a Cherburg (un crime) explica una història veritable, tal i com la va publicar "Le Petit Journal", gran diari de successos del segle XIX, fa més de cent anys. "Un crime" no proposa la reconstrucció del que va succeir sinó més aviat una narració « literal » de la història : a cada plànol, els dotze actors porten lletres que componen la narració del relat. Les lletres són construïdes en volum, els actors són personatges anònims de la ciutat i la ciutat juga el rol de decorat. La durada dels plànols respon a una lectura progressiva d'un conjunt de lletres d'un màxim de dotze elements (els quals responen a la paraula més llarga). "Un crime" incideix en els temes al voltant dels quals treballa fa temps: intentar definir la complexa relació que existeix entre l'objecte i la paraula, entre la narració i el decorat. (J.C)

3. Père Coco et quelques objets perdus en 2001, 2002

Vídeo, 5' 15", 3 exemplars + 1 PA

Producció: Le Grand Café (Saint-Nazaire, França), Maravills (Barcelona)

Amb la col·laboració de l'Oficina d'Objectes perduts de Saint-Nazaire (França)

Totalment vestit de negre i amb un gran sac damunt les espatlles, Père Coco deambula per la ciutat de Saint-Nazaire i recull objectes perduts l'any anterior. Père Coco pertany a la mateixa família d'aquells personatges que fan por als nens, com el Père Fouettard a França, el Coco a Espanya, el Krampus (diable a la mitologia germànica) o Zwarte Piet (Pierre negre, company de Sant Nicolau al folklore de Flandes i dels Països Baixos). A través de la troballa d'objectes que ja van ser trobats, Père Coco trastoca el desenvolupament lineal del temps, creant així un espai on el principi de la propietat privada queda en suspens.

4. Anarchitekton, 2002-2004

Barcelona, Bucarest, Brasília, Osaka

4 vídeos i sala de projecció, 4 exemplars + 1 PA

en bucle, color, sense so

– Barcelona, 2002 : 5'

– Bucarest, 2003 : 3'

– Brasília, 2003 : 3'49"

– Osaka, 2004 : 1'49"

dimensions variables

Producció : Maravills (Barcelona)

Amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, de l'ambaixada de Brasília i de la Fundació Marcelino Botín (Santander)
Col·lecció: Fons Regional d'art contemporani de Bourgogne (Dijon, França), MACBA (Museu d'art contemporani de Barcelona)

Anarchitekton és el títol d'una sèrie de vídeos produïts en el període de dos anys en els viatges a quatre grans ciutats modernes: Barcelona, Bucarest, Brasília i Osaka. Personatge singular, Idroj Sanicne recorre cada ciutat portant unes maquetes d'edificis que són visibles al rere fons –la ficció contamina així l'espai urbà. Aquestes maquetes apareixen com uns estendards grotescos, unes provocacions utòpiques, o flamants pancartes. Idroj corre al ritme entretallat produït per l'encadenament de les imatges fixes, que –paradoxalment– suggereix un moviment sense fi. (J.C)

5. Papamóvil, 2005-2008

Vídeo, 5 exemplars + 1 PA
1'10", en bucle, color, sense so

Producció : Jeu de Paume (Paris), Centre d'art La Panera (Lleida), Maravills (Barcelona)

cortesia de l'artista

El Papamòbil és la carrossa protectora del Papa en vitrina, una icona que va donar la volta al món. Volia tornar a ubicar aquesta imatge al carrer, en tres dimensions, carregada de significats, però deslliurada de tota la pompa vaticana, nua com un prototip, per tal de registrar les reaccions dels vianants. La dimensió sagrada del Papamòbil ja és bastant pobra; en tot cas calia profanar el mateix cotxe, el seu cantó espectacular, i deixar-ne només els ossos. Era sobretot una excusa per fer un retrat d'un grup heterogeni, uns retrats trovés, com la gent que desfila davant la càmera al capítol d'*Anarchitekton* a Osaka. Donar un marc, crear una situació i deixar que les coses succeeixin... Quina pinta tenien la gent que passava un dia al migdia l'estiu del 2005 per un barri en transformació de Barcelona, la Diagonal a Poble Nou?

6. Les Villes, 2002

Vídeo i sala de projecció, màster DV-CAM, 2 pantalles plasma, dues vegades 2' en bucle, sonora, edició de 3 exemplars i 1 PA.

Producció : École nationale des Beaux-Arts de Lyon (França), Le Grand Café (Saint-Nazaire, França), Maravills (Barcelona)

Col·lecció de l'artista

Sobre dues pantalles apareixen simultàniament dues vistes idèntiques: la façana d'un edifici de molts pisos, amb el rere fons d'una ciutat canviant que es transforma a gran velocitat.

De sobte apareix una noia en pijama suspesa a la cornisa. En una de les pantalles arriba amb dificultat a una finestra i intenta penetrar cap a l'interior; en l'altre no ho aconsegueix i cau al buit. L'acció té lloc en un decorat que no dissimula la seva construcció precària, subratllant així, el caràcter fictici d'aquesta arquitectura. La situació ens remet a aquelles provinents del cinema mut clàssic, on un ciutadà anònim, un tímid representant de la classe mitjana, s'enfronta amb la nova escala de la metròpoli i els seus perills. Al mateix temps, aquest doble desenllaç, reflecteix l'esforç real de l'actriu qui es bat amb el decorat. (J.C)

7. 2 Av, 2007

vídeo

5'12", en bucle, color, sonora, edició de 5 exemplars i 1 PA.

producció : Jeu de Paume (Paris), Centre d'art La Panera (Lleida), Institut d'art contemporani (Villeurbanne, França)

cortesia de l'artista

Aquí el paper principal el torna a tenir l'arquitectura: el carrer número 2 d'una ciutat obrera, sota els fums ben carregats d'una fabrica química. La repetició sistemàtica del mateix habitatge, caseta i jardinet, en un tràveling de dos quilòmetres. Jo pensava en *Homes for America* de Dan Graham; *2 Av.* en seria una versió francesa, revisitada, carregada amb totes les connotacions actuals de la imatge en moviment: un pla inicial, panoràmic, mostrant un barri idíl·lic, l'espai on tindrà lloc l'acció i on segurament alguna cosa amenaçarà l'ordre establert. S'hi veuen els veïns reals, la banalitat dels gestos, les petites diferències irrellevants que configuren la personalitat de cadascú. L'autèntic treball, en aquest cas, va ser en el muntatge: reconstruir el tràveling en la seva durada inicial a partir d'imatges fixes extretes d'aquest moviment de càmera. Crec que es tracta del vídeo més trist que he fet mai. (J.C)

8. No future, 2006

Vídeo i sala de projecció, màster HDV, 9'43"

Sonor, edició de 5 exemplars i 1 PA

Producció: Le Spot (Le Havre, France)

Col·lecció: FRAC Provence – Alpes – Côte d'Azur (Marsella, França)

Un cotxe negre circula a l'horabaixa per una via ràpida; té enganxat al sostre un rètol lluminós intermitent, com el d'un circ o d'un casino, que pregunta i respon, sense concloure res: "No? Future!". A trenc d'alba, es para al centre de la ciutat.

La conductora, surt del cotxe i es posa a caminar per una avinguda principal, al ritme del timbal, que de tant en tant deixa de tocar per trucar als interfons. No hi ha resposta. La ciutat encara dorm, malgrat l'aldarull. La noia continua caminant en cadència; un toc impetuós de vegades acompanyat amb crits. Tanca el seu recorregut tornant al cotxe, puja al capó i continua tocant el tambor. Uns quants badocs, desconcertats o impassibles, la miren, abans que torni a agafar el volant, potser cap a una altra ciutat.

No Future, eco de Fuegogratis, en què una brillant senyalística flanquejava un cotxe estrany, és un obra igual d'equívoca. El lema, que els Sex Pistols van fer famosos, es converteix aquí, pels signes de puntuació, en un diàleg que estafà fins a l'absurd el llenguatge publicitari, o significa, al contrari, una insubmissió que escapa a tot discurs. Se superposen registres de llenguatge diferents, en part contradictoris: el reclam de fira, el bombardeig publicitari, la proclama oficial, l'eslògan de manifestació, el manament militar, la prèdica religiosa.

Militant d'una causa perduda, anunciant sense públic o personatge de carnaval abandonat, la protagonista podria ser una mena de Joana d'Arc o de Mare Coratge dels temps moderns. Encara que el seu gest suscita poques reaccions, val en primer lloc per ell mateix, com un acte gratuït però determinat, que trenca el silenci.

9. Cinecito la habana (Eddy), 2006

Vídeo, màsterHD CAM a partir de fotografies, 1'50", muda edició de 5 exemplars i 1 PA
5', en bucle, sense so, color

producció : Jeu de Paume (Paris), Centre d'art La Panera (Lleida), Cimaïse et portique (Albi / Castres, França), Maravills (Barcelona)

Cortesia de l'artista

Què succeeix davant la façana d'un gran cinema de la Havana un dia qualsevol de la primavera 2006 a les dotze del migdia? Em vaig imposar una regla: fer fotos "en ràfegues" a intervals regulars, durant quatre hores, sense intervenir en l'acció. Això va permetre documentar el pas de la gent i els automòbils—unes quantes dades per a un retrat possible de la ciutat aquell dia. Però a Cinecito intervé un esdeveniment inesperat: un personatge es posa a explicar, davant de la càmera, la seva història, fa un joc de mans i se'n va.

Resulta que és un locutor de la ràdio. Parla enfront d'un palau de la representació —les sales de la Havana, edificis impressionants, però avui una mica deteriorats, simbolitzen el moment d'esplendor del cinema—, però no hi ha so. En l'exposició, és aquest locutor expressiu i mut qui donarà la benvinguda als espectadors. (J.C)

10. Pozo Almonte, 2008

33 fotografies color
tirages Lightjet sobre paper argèntic
40 x 60 cm cadascuna

Producció : Jeu de Paume (Paris), Centre d'art La Panera (Lleida), Maravills (Paris)
Cortesia de l'artista i de la galeria Michel Rein (Paris)

Aquesta sèrie de fotografies va ser realitzada al desert d'Atacama, al Nord de Xile. A partir de l'any 1880, els jaciments de salnitre varen suposar un desenvolupament de la indústria; obrers arribats en massa van formar comunitats originàries i van dur a terme lluites socials reprimides. El tancament de les mines va deixar un seguit de ciutats fantasma, excepte la de Pozo Almonte, que actualment flanqueja un gran cementiri, ben cuidat i en funcionament. L'enquadrament sistemàtic realça l'aspecte tipològic i subratlla a la vegada la singularitat de cada edifici, tots ells fets de materials diversos, bruts o elaborats, preparats amb molta cura; una arquitectura sense arquitectes, les realitzacions de la qual tenen un component alhora de casa modernista, de capella de família, de cabina de platja i de llit plegable. Aquests mausoleus improvisats són també testimoni d'una cultura; la visita perllongada als difunts forma part de la vida ordinària i evoca les víctimes, sovint sense sepultura, de la dictadura militar. Així, l'apropiació individual de normes arquitectòniques, mitjançant aquestes tombes sorprenents, posen de manifest la participació d'existències anònimes a la Història.

11. En la Pampa, 2008

5 vídeos projectats en 5 pantalles de cartró, 5 exemplars + 1 PA
En bucle, color i so
– Ciao, Ciao en María Elena, 2'52"
– Cementerio Santa Isabel, 23'
– Christmas, 3'31"

- Vagar en campo raso es..., 4'14"
  - South American Rockers ay, ay, ay, 3'58"
- dimensions variables

Producció : Jeu de Paume (Paris), Centre d'art La Panera (Lleida), Kultur Büro Barcelona, Maravills (Barcelona)

Amb la col·laboració de l'Institut Ramon Llull i de la Galeria Carles Taché (Barcelona) cortesia de l'artista i de la galeria Michel Rein (Paris)

Col·lecció: IAC – FRAC – Rhône – Alpes, Villeurbanne – França

És possible habitar el desert? Es pot habitar un indret fictici? Aquest és l'exercici que em vaig proposar pel projecte "En la pampa". Vaig invitar a un home i a una dona, que ni es coneixien ni eren actors, a viure certes situacions dins el desert d'Atacama, al nord de Xile. El desert ha esdevingut així un vast escenari amb múltiples decorats.

El principal mèrit de María i Mateo fou oblidar la presència de la càmera i poder improvisar els diàlegs en funció de l'acció, per exemple, rentar un cotxe al costat d'un cementiri abandonat. Per ser del tot honest, he de reconèixer que la protagonista havia representat una vegada un arbre en un obra de teatre, a l'escola. Ella sabia doncs el que era habitar l'escenari com un element escenogràfic amb peus. (J.C)